

Renmarkskommittén

N 2021:02

Utredningssekreterare

Maja Martinsson

maja.martinsson@regeringskansliet.se

PM 20 – Så fungerar Samefonden

Innehåll

1. Övergripande om Samefonden	2
2. Samefonden förvaltas av en styrelse	2
3. Samefondens huvudfond och delfonder	2
4. Reglering om Samefonden (huvudfonden)	6
5. Fördelning av fondens medel.....	8
5.1 Bidrag till samisk kultur och samiskt organisationsliv.....	8
5.2 Om underhåll av renskötsel­anläggningar.....	9
5.3 Om finansiering av utredningar och rättsprocesser	9
6. Anslag till fonden.....	10
7. Bokslut de senaste åren.....	10
8. Styrelsens önskemål till utredningen.....	11

1. Övergripande om Samefonden

Samefonden skapades år 1943 genom en sammanföring av ett antal regionala lappfonder. Samefondens syfte är att ge bidrag för att främja och stödja rennäringen, samisk kultur och samiska organisationer. Fondens medel förvaltas av Kammarkollegiet.

2. Samefonden förvaltas av en styrelse

Samefonden administreras av fondens styrelse. Detsamma gäller andra fonder kopplade till rennäringen som finns hos Kammarkollegiet.

Styrelsen består av sex ledamöter som regeringen utser för högst tre år. Tre av ledamöterna utses efter förslag från Sametinget. Regeringen utser ordförande och vice ordförande. (24 § rennäringförordningen). Sedan år 2007 har det i praktiken varit så att Sametinget föreslagit samtliga ledamöter i fondstyrelsen.

Styrelsen är beslutsför när ordföranden eller vice ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande (25 §).

Före 1995 var det generaldirektörerna för Jordbruksverket och Lantbruksstyrelsen som var ordförande. Sedan år 1995 har styrelsens ordförande i stället sökts i det samiska civilsamhället. Nuvarande ordförande är Helena Dådring som är ledamot i Sametinget för Vuovdega.

3. Samefondens huvudfond och delfonder

Samefonden består, som angetts, av en huvudfond, fond 6576. Den skapades enligt ett riksdagsbeslut år 1943 genom en sammanföring av ett antal regionala lappfonder, och hette då Lappfonden. År 1971 bytte den namn till Samefonden. Den reglering som finns i rennäringförordningen handlar om huvudfonden.

Samefondens egna kapital låg år 2020 på cirka 68 miljoner kr, år 2019 på cirka 66 miljoner kr, år 2018 på cirka 63 miljoner kr, år 2017 på cirka 63 miljoner kr och år 2016 på cirka 62 miljoner kr. Fonden har alltså redovisat vinster de senaste åren.

De största utbetalningarna fonden gör sker till Sametinget för kulturändamål,

till länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län för underhåll av vissa speciellt angivna renskötsel­anläggningar och för andra projekt där fondstyrelsen fattar beslut efter ansökan. Administrationen av fonden inklusive Kammarkollegiets förvaltning betalas också ur fonden. Privatpersoner och organisationer kan beviljas medel för främjande av rennäring eller för annan samisk kultur, till exempel duodji (slöjd).

Utöver huvudfonden finns särredovisade fonder som också administreras av fondstyrelsen. När man talar om Samefonden avses ibland också dessa fonder. Det är dock viktigt att komma ihåg att den fond som regleras i rennäring­förordningen är huvudfonden.

De särredovisade fonderna tillkom när regeringen i samband med vattenkraftsutbyggnader beslutade om villkor till främjande av rennäringen. För varje sådant beslut som innebär medel till rennäringen har det bildats en särredovisad fond med angivande av ändamål och belopp.¹ Det finns åtta sådana delfonder. Fondstyrelsen beslutar om användningen av medel för sju av dessa delfonder och regeringen beslutar om en. Tidigare fanns ytterligare en delfond som Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade om – ”Fond 6697 Renbete i Tännäs” – men den är avslutad eftersom det inte finns några pengar kvar i den.

Av de särredovisade delfonderna är tre fonder sådana som kan användas för främjande av rennäringen i hela renskötselområdet. Ur dessa fonder har styrelsen ibland lånat ut pengar till samebyarnas rättegångskostnader i olika mål som rör renskötselrätten. Det har även förekommit lån till olika slakterier, men de flesta av dessa lån är avskrivna på grund av att slakteri­verksamheterna gått i konkurs. Det totala marknadsvärdet i delfonderna uppgick år 2007 till cirka 85 miljoner kr. Av dessa hade 25 miljoner kr lånats ut till samebyars rättegångskostnader.² Fondstyrelsens inställning till lån till rättegångskostnader är att sådana lån ska ges för mål av principiell betydelse för hela det samiska folket. Om samebyarna som beviljats lån har vunnit eller förlikts i tvisterna har lånen betalats tillbaka. För de samebyar som förlorat målen ligger dock lånen kvar räntefritt. Det rör sig om mycket stora lån; ett är på ungefär 14 miljoner kr. Om fondstyrelsen skulle kräva omedelbar

¹ Det sker alltså ingen påfyllning av beloppen till de särredovisade fonderna, utöver sådana intäkter som beror på räntor eller börsens utveckling.

² SOU 2011:62 s. 32

återbetalning så skulle samebyarna inte klara det. Däremot har olika avbetalningsupplägg diskuterats.

De övriga delfonderna är kopplade till vissa särskilda ändamål. Det fanns en fond som användes för att betala samebyn Ruvhten Sijtes arrendekostnader (den fonden är tom sedan år 2014, vilket är orsaken till de pågående tvisterna i Östersunds tingsrätt mellan en grupp markägare och Ruvhten Sijte respektive mellan Ruvhten Sijte och staten³). En annan fond används för forsknings- och försöksverksamhet. En tredje till särskilda ändamål i Vilhelmina socken. Två delfonder används för underhåll av vissa renskötselaneläggningar i Sirges och Unna tjerusj samebyar. En fond används särskilt för Vilhelmina södra och norra samebyar. Att olika delfonder knutits till vissa utpekade samebyar beror alltså på att vattenregleringar skett i de byarnas områden.

Dessutom finns ett konto som ligger under huvudfonden Samefonden som är låst för användning av Länsstyrelsen i Jämtlands län. Kontot tillkom år 2009 genom ett regeringsbeslut,⁴ och används för att delfinansiera de arrendeavtal i Härjedalen där samebyar arrenderar vinterbetesmarker av privata markägare (arrendeavtalen finansieras till hälften av delfonden). Situationen i Härjedalen är speciell och förtjänar en bakgrundsbeskrivning.

Frågor om betesrättigheter i Härjedalen har en lång historia och har prövats i domstol i det så kallade Härjedalsmålet; en lång process där fler än 600 markägare stämde fem samebyar. Markägarna fick rätt och domstolen fastställde att samebyarna saknade betesrättigheter på de omtvistade områdena.⁵ Efter att avgörandet fått laga kraft år 2004 pågår olika medlingsprojekt i Härjedalen som går ut på att samebyarna mot avgift arrenderar betesrättigheter av markägarna – avgifter som de alltså betalar till hälften själva, och får finansiering ur fonden med den övriga delen.

Enligt det nyss nämnda regeringsbeslutet ska hälften av det belopp som Statens fastighetsverk betalar årligen till Samefonden avsättas till kontot som

³ Tvisterna T 333-21 och T 1801-20 i Östersunds tingsrätt

⁴ Jo 2008/2170 Jo2008/3888 2008-12-11

⁵ Hovrätten för Nedre Norrlands dom 2002-02-15 i mål T 58-96, som vann laga kraft 2004 efter att Högsta domstolen beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Se även rättsfallet NJA 2017 s. 102, där Högsta domstolen avslag Ruvhten Sijtes begäran om resning av målet.

finansierar arrendeavtalen.⁶ Hela det årliga beloppet är 1 500 000 kr, vilket innebär att av de pengarna avsätts 750 000 kr varje år till det låsta kontot. Fondstyrelsen protesterade kraftigt mot regeringsbeslutet eftersom man ansåg att det innebar en obehörig användning av det samiska folkets pengar från regeringens sida. Det hävdades att regeringen inte var behörig att använda det samiska folkets pengar, det vill säga att regeringen tog samernas pengar för att köpa sig ur konfliktsituationen i Härjedalen.⁷

Fondens styrelse har också invänt mot att fondmedel används för att betala underhåll för renskötsel­anläggningar som staten anser sig vara ägare av. Turerna kring den här frågan är många och snåriga och diskuterades i betänkandet *Underhållsansvaret för statens renskötsel­anläggningar*.⁸ Utredningen kom fram till att det stora flertalet av alla renskötsel­anläggningar ägs av staten och inte av samebyarna, eftersom anläggningarna uppförts av staten. Anläggningarna är enligt vad utredningen uttalade därmed att se som fastighetstill­behör på statens mark.⁹ Utredningen drog också slutsatsen att det är tveksamt om det finns något bindande åtagande från Samefonden om att underhålla renskötsel­anläggningar som ägs av staten, vilket skulle kunna betyda att Samefonden saknar underhållsansvar för dessa anläggningar.¹⁰ Skulle staten överlåta anläggningarna till samebyarna skulle detta enligt utredningen vara obligationsrättsligt möjligt, men vålla sakrättsliga problem och problem vid lagfarts­ansökningar om staten senare skulle sälja marken, eftersom anläggningarna är fastighetstill­behör.¹¹

⁶ 1962 års riksdag beslutade att nettoavkastningen av skogarna på renbetesfjällen i Jämtlands län under en tid av 50 år skulle tillföras Samefonden. Beloppet var indexreglerat, uppgick till ungefär 1,5 miljoner kr per år och betalades av Statens fastighetsverk som förvaltar skogarna. Enligt samma riksdagsbeslut var det styrelsen för Samefonden som beslutade hur dessa medel skulle användas "för att stödja renskötseln och för andra utgifter till fromma för samerna". År 2012 när tiden på 50 år löpte ut började SFV i stället betala in nettoavkastningen från skogarna på renbetesfjällen till inkomsttitel i stället för att betala direkt till Samefonden. Samefonden kompenseras därefter genom anslagsmedel om 1,5 mkr årligen via Sametingets regleringsbrev. Detta har kritiserats starkt av fondstyrelsen, eftersom intäktsposten numera med den här lösningen är politiskt styrd och inte indexreglerad. Styrelsen menar också att de avyttrade skogarna rätteligen är samisk egendom som åtnjuter samma skydd som annan egendom enligt grundlagen. Med dagens rättsliga glasögon borde den ursprungligen beslutade ersättningen för avkastning inte ha begränsats till en viss tidsperiod, eftersom intäkterna från Samefondsskogarna grundar sig på civilrättsliga fång. Ersättningen skulle därmed utgå tills vidare och beloppet växa i takt med att skogen växer.

⁷ Dessutom hade fondens styrelse redan prövat frågan om delfinansiering av arrendeavtalen efter ansökan från de berörda samebyarna. Styrelsen lät Sametinget behandla ärendet i plenum och Sametingets plenum sade nej till att fondens medel skulle användas på det sättet. Trots detta bestämde regeringen i budgetpropositionen, som godkändes av riksdagen, att fondens medel fick användas för finansiering av arrendeavtalen, och fattade dessutom regeringsbeslutet om inrättande av det låsta kontot. Styrelsen uttryckte stark kritik mot detta mot regeringen. FN:s specialrapportör för urfolksfrågor, Victoria Tauli-Corpuz, anslöt sig till kritiken. Kritiken har framförts till regeringen och Kammarkollegiet.

⁸ SOU 2011:62

⁹ SOU 2011:62 s. 36

¹⁰ SOU 2011:62 s. 34

¹¹ SOU 2011:62 s. 39 f

Utöver huvudfonden och de olika delfonderna har de så kallade 4:13-medlen tidigare förvaltats tillsammans med Samefondens medel. Det är medel som avsatts i samband med vattenkraftsutbyggnaderna under 70-talet och som fördelats på 12 berörda samebyar. 4:13-medlen är särredovisade på dessa byar och ska användas till främjande av rennäringen i dem. Det sker ingen påfyllnad av medlen.

Numera har förvaltningen separerats från Samefonden och byarna avgör själva hur förvaltningen ska skötas. Många samebyar med små fondmedel har tagit ut sina medel, medan byar med större fondmedel har valt att ha kvar förvaltningen. Medlen utgör samebyarnas egen egendom och tillhör alltså inte, som medlen i flera av de beskrivna fonderna, hela det samiska folket.

4. Reglering om Samefonden (huvudfonden)

Samefondens syfte är, som angetts, att ge bidrag för att främja och stödja rennäringen, samisk kultur och samiska organisationer (16 § RNF). Fondens medel förvaltas av Kammarkollegiet (17 §).

Samefondens inkomster framgår i 18 § RNF och består av

- ränta och vinst på fondens tillgångar,
- avgifter för upplåtelser av nyttjanderätter på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen (framför allt jakt- och fiskeupplåtelser),
- ersättning för upphävande av eller intrång i renskötselrätten (till exempel gruvnäring, täktverksamhet, flygplatser, Esrange osv.),
- medel som regeringen beslutat att tillståndkrävande verksamheter ska betala enligt 17 kap. 7 § miljöbalken,
- medel som enligt lag eller konvention tillfaller Sverige för att användas till åtgärder som har samband med renskötseln, och
- medel som enligt regeringens bestämmande i övrigt ska tillfalla fonden.

Olika statliga myndigheter som till exempel Rymdstyrelsen och Fortifikationsverket ska i de beslut som påverkar renskötelsen också pröva storleken på den intrångsersättning som ska tillfalla samebyn respektive Samefonden. Hälften av intrångsersättningarna tillfaller den sameby som berörs och den andra hälften Samefonden (6 §). Orsaken till att inte hela intrångsersättningen tillfaller den drabbade samebyn förklaras i motiven till rennäringslagen med att renskötserätten tillkommer samer i allmänhet som en för folkgruppen kollektiv rätt och inte enbart en särskild sameby eller dess medlemmar. Den del som tillfaller Samefonden syftar till att utgöra ett skydd för den kollektiva folkgruppsrätten, medan ersättningen till samebyn är personlig ersättning till dem som för tillfället bedriver renskötelse.¹²

Samefonden kan lämna bidrag till inköp eller arrenden av mark för renskötelse, rennäringens rationalisering och andra åtgärder till främjande av rennäringen, och främjande av den samiska kulturen och samiska organisationer. Förvaltningen av fonden bekostas med fondens medel. Fondmedel betalas ut av Kammarkollegiet. (19 §). Styrelsen för Samefonden, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får besluta om villkor för användningen av bidrag (20 §). Styrelsen beslutar i alla frågor utom dem som rör medel till kultur och organisationer, där Sametinget fattar beslut (22 §).

Regeringen fastställer varje år efter förslag från styrelsen för Samefonden det högsta sammanlagda belopp som får lämnas ur fonden.¹³ Utöver det beloppet får fondstyrelsen disponera medel som tillförts fonden för särskilda ändamål. (21 §). Praxis inom fondstyrelsen är att alltid dela ut lika mycket pengar som regeringen anger som tak för det belopp som kan utdelas. Under åren 1994–2010 har det rört sig om mellan 7 och 10,5 miljoner kr per år, som har fördelats med ungefär en tredjedel på bidrag till underhåll av renskötseanläggningar och ungefär 60 procent till samisk kultur och samiska organisationer.¹⁴ Från rennäringens håll har synpunkter samtidigt framförts

¹² Prop. 1971:51 s. 147 f. Styrelsen för fonden har olika uppfattning om hur regleringen borde se ut. Vissa ledamöter menar att ersättningen inte bör gå till det samiska kollektivet på detta sätt, utan enbart till den direkt berörda samebyn. Som skäl anförts att det är de aktiva renskötarna som berörs och att deras rätt inte utgör en kollektiv rätt, utan en rätt av civilrättsligt slag, vilket måste respekteras. Andra ledamöter menar att en del av ersättningen även fortsatt bör utgå till Samefonden. Från den sidan menar man att ersättningen annars inte kommer alla de samer till godo, som har upparbetat rätt till marken. Medan majoriteten av samerna inte kan vara med i samebyar och endast ett litet antal samer kan leva på renskötelse, utgör Samefonden en samlad kraft för alla samer.

¹³ Styrelsen grundar storleken på föreslaget belopp på bokslutet från föregående år. Beloppet blir det årets intäkter med avdrag för förvaltningskostnader och styrelsekostnader. Detta för att man inte ska utarma eller tömma fonden, eftersom den även är till för framtida generationer.

¹⁴ SOU 2011:62 s. 30

om att renskötselanläggningarna är dåligt underhållna och att för stor del av fondens medel går till kulturfinansiering.

Samefondens styrelse övervakar att beviljade bidrag används för avsedda ändamål och företräder fonden i frågor som rör fondens verksamhetsområde (23 §). Ansökan om bidrag ur fonden för rennäringen görs skriftligen till fondens styrelse (27 §). Styrelsen lämnar en verksamhetsberättelse varje år (28 §).

5. Fördelning av fondens medel

Fondstyrelsen har vid ett möte med kommitténs sekretariat lämnat följande beskrivning om hur fördelningen av medel går till i praktiken.

5.1 Bidrag till samisk kultur och samiskt organisationsliv

En stor del av Samefondens medel går till samisk kultur och samiskt organisationsliv i form av verksamhetsbidrag och organisationsstöd. Bidragen går via Sametingets kulturnämnd och utgör en betydande del av nämndens medel. För år 2021 rör det sig om 5,5 miljoner kronor.

Uppfattningen inom styrelsen är att samisk kultur borde tilldelas medel från Kulturdepartementet, i likhet med annan kultur, i stället för att vara beroende av medel från Samefonden.

Det finns visserligen inget principiellt hinder mot att samiska organisationer söker allmänna statliga verksamhetsbidrag och organisationsstöd. Det samiska kulturbegreppet är dock vidare än motsvarande svenska begrepp, vilket gör att vissa samiska organisationer faller utanför ramen för det svenska kulturbegreppet. Ett exempel är Svenska Samernas Riksförbund (SSR), som i dagsläget erhåller medel från Sametingets kulturnämnd, som i sin tur får sina medel från Samefonden.

Därtill kommer att statliga medel inte beviljas om en verksamhet är öppen endast för samer, utan en förutsättning för att beviljas statliga medel är att verksamheten är öppen för alla. Exempelvis ansökte Samernas Idrottsförbund om statliga medel vid bildandet, men fick avslag på grund av att förbundet inte var öppet för icke-samer.

Dessutom administreras skattefinansierade stöd till kulturen ofta på kommunal eller regional nivå, eller länsvis, vilket innebär att många samiska

verksamheter som bedrivs över hela renskötseområdet inte kvalificerar sig till att ansöka.

De nämnda exemplen visar enligt styrelsen att det i praktiken är svårt för samiska organisationer att beviljas allmänna statliga eller lokala medel.

5.2 Om underhåll av renskötseanläggningar

En relativt stor del av Samefondens medel går till underhåll av vissa renskötseanläggningar. Det handlar om anläggningar som staten betraktar som sin egendom och som förvaltas av länsstyrelserna. Underhållet av dem borde enligt Samefondens uppfattning därmed också bekostas med statens medel.

I dagsläget är det i stället Samefonden som finansierar länsstyrelsernas underhållsarbete. Samefonden har redan i dag svårt att få medlen att räcka till och betalar cirka 50–75 procent av det länsstyrelserna begär. Om Samefondens intäkter minskar ytterligare, kommer läget att bli akut. Det rör sig om centrala anläggningar för renskötseln, och det är därför av stor betydelse att de fortsatt underhålls. Anläggningarna behöver skötas om årligen och underhålls lämpligast under barmarksperioden.

Utöver de allmänna anläggningarna finns också vissa anläggningar som samebyar tagit över och bekostar underhållet av. Det rör sig om vissa stängsel, slakterier och renvaktarstugor. Från statens sida har utlovats riktade medel för underhåll av dessa, men några sådana medel har inte betalats ut.

5.3 Om finansiering av utredningar och rättsprocesser

Samefonden har bistått samebyar med lån för att täcka kostnader i samband med vissa rättsprocesser gällande bland annat renbete. Ett villkor för sådana lån har varit att tvisterna avsett frågor av större vikt, som i förlängningen berört fler samebyar än medlemmarna i den enskilda samebyn. Exempel på sådana processer är Nordmalingsmålet och Girjasålet.

Vissa av dessa lån har betalats tillbaka vid vinster i processerna; andra har samebyarna inte kunnat betala tillbaka och de lånen ligger kvar räntefritt. Eftersom det har handlat om tvister där samebyarna har haft bevisbördan för upparbetad rätt att bruka marken, har det varit dyra och resurskrävande processer.

Styrelsens uppfattning är att det inte borde vara fondens ansvar att finansiera rättsprocesser, utan att någon form av rättskydd borde finnas för samebyarna.

Det kan enligt styrelsens mening också ifrågasättas om samebyarna ska åläggas den bevisbörda som de haft i nämnda tvister. I Norge är förhållandena annorlunda i det hänseendet. Det vore positivt om utredningen kunde se över även den delen.

Utöver rättsprocesser har Samefonden också finansierat vissa rättsutredningar och utredningar i vissa i intrångsärenden.

När det gäller intrångsärenden utsätts samebyar i dagsläget för en mängd intrång av olika slag, bland annat från vindkraft, skogsbruk, gruvnäring och turism. Det behövs en större samverkan från samebyarnas sida i att möta dessa intrång. En enskild sameby har varken tid eller resurser att ta fram underlag till alla miljökonsekvensbeskrivningar som byn berörs av årligen eller att ensam bedöma de samlade och samverkande konsekvenserna av alla intrång som berör byn. Här behövs i stället en gemensam kraft över samebygränserna. Samefonden skulle framgent kunna vara en sådan kraft, men då behöver fonden få ytterligare medel.

6. Anslag till fonden

Anslaget till Samefonden delas med Sametinget (59 351 000 kronor i 2021 års budgetproposition¹⁵) och får användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Samefonden. 1 500 000 kronor av Sametingets medel var vikta till Samefonden år 2021.¹⁶

7. Bokslut de senaste åren

Kommittén har fått del av fondens bokslut under perioden 2016–2020. Av dessa framgår att fondens intäkter under den perioden legat på omkring 12 miljoner kr per år, och kostnaderna på cirka 10 miljoner kr per år. Av

¹⁵ Prop. 2020/21:1, utgiftsområde 1, s. 51

¹⁶ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Sametinget, 2020-12-17, Ku2020/02567 (delvis) och Ku2020/02624 (delvis)

intäkterna utgörs en stor andel av länsstyrelsernas upplåtelser – cirka 8 miljoner kr per år. Se mer detaljerat i nedanstående tabell.

	2020	2019	2018	2017	2016
Intäkter från upplåtelser	8 435 515	9 013 182	8 971 753	7 954 431	8 326 876
Totala intäkter	12 036 547	12 654 662	12 441 062	11 421 171	12 012 513
Kostnader	-10 269 433	-10 562 247	-9 384 408	-11 288 736	-10 965 050

8. Styrelsens önskemål till utredningen

Det är ur Samefondens perspektiv positivt att utredningen ska bedöma vad eventuella förändringar i rätten att upplåta jakt och fiske kommer att innebära för Samefonden. Om förändringarna kommer att innebära minskade intäkter för fonden, är det viktigt att utredningen också utreder hur en framtida finansiering av de områden fonden i dag bekostar kan säkras.

Utredningen borde också se över:

- hur lånen gällande rättsprocesserna kan återställas till Samefonden,
- hur ett fungerande rättsskydd kan etableras för samebyarna, och
- hur avkastningsersättningen från Samefondsskogarna kan säkerställas och indexregleras.

Samefonden kommer även fortsatt att behövas som en samlande kraft för samerna, där man med gemensamma medel kan hantera gemensamma frågor. Som nämnts handlar det inte minst om att samordna och företräda samiska intressen gentemot de många intrång som sker genom gruv-, skogs-, energi- och turistnäringen, och om att kunna bedöma de samverkande konsekvenserna av intrången. Behovet rör därmed inte i första hand kulturfrågor, utan rättighets- och samhällsutvecklingsfrågor.

Det finns en förhållandevis fungerande reglering angående miljökonsekvensbeskrivningar och samråd, men de enskilda samebyarna har inte ekonomiska muskler nog att vara motparter i intrångsärenden.

I dagsläget räcker Samefondens medel enbart till att stödja pilotprojekt där samverkan sker, exempelvis ett kansli där fem samebyar gått ihop i en

gemensam förvaltning. Samefonden skulle dock med större medel kunna göra mer för sådan samverkan och skulle även kunna företa utredningar som kunde vara till generell hjälp för samebyar vid intrång. Ett exempel skulle kunna vara att utreda vad som kan och bör anses utgöra ett rationellt skogsbruk.

Det finns även andra kollektiva frågor där Samefonden skulle kunna bidra mer, inte minst vid utredningar av vissa äganderättsfrågor.

SEKRETARIATSUNDERLAG